

**Южноукраїнський професійний
машинобудівний ліцей**

Школа

молодого

педагога

(з досвіду роботи)

2014

Професійна адаптація молодого педагога — це складний динамічний процес досконалого опанування професії та педагогічної майстерності. Сприяти цьому процесу, розвивати професійний потенціал педагога-початківця — одне з основних завдань адміністрації ліцею.

Методична робота в ЮПМліцеї — основна ланка в роботі з молодими та малодосвідченими педагогами щодо формування й розвитку їхнього педагогічного досвіду в процесі навчально-виробничої, виховної роботи.

Савченко

Світлана Іванівна

працюю методистом з 2005 року

В даній роботі описано напрацювання навчального закладу щодо організації роботи школи молодого педагога, адже на початку своєї педагогічної діяльності молодий спеціаліст стикається з рядом проблем. Для їх подолання йому необхідні знання психолого-педагогічних засад навчання, теоретичні основи процесу виховання і способи організації виховного процесу, глибоко розумітися у своїй предметній галузі та методиці викладання, орієнтуватися в літературі та інформації, вміти інтерпретувати й адаптувати її для учнів, мати знання в інших сферах своєї професійної діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОРГАНІЗАЦІЯ ШКОЛИ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА.....	6
1.1 Мета та завдання.....	6
1.2. Організаційно-методична робота з молодими педагогами.....	9
1.3. Професійна адаптація молодого педагога та педагогічне наставництво.....	20
1.4. Самоосвіта молодого спеціаліста.....	26
ВИСНОВОК.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	33
1. На допомогу методисту.....	34
1.1 Наказ Про організацію методичної роботи з педагогічними кадрами в 2013-2014н.р.....	38
1.2 Наказ «Про організацію роботи з молодими педагогами».....	39
1.3 Анкета для молодого педагога	41
2. На допомогу наставнику з молодим педагогом.....	46
2.1 Пам'ятка для наставника молодого педагога.....	47
2.2 Зміст і форми роботи наставника з молодим педагогом.....	47
2.3 Пам'ятка наставнику для аналізу уроку молодого педагога...	48
2.4 Анкета для наставника молодого педагога.....	48
2.5 Орієнтовна схема аналізу уроку для професійно-теоретичних дисциплін.....	49
2.5 Аналіз уроку виробничого навчання.....	50
3. На допомогу молодому педагогу.....	53
3.1 Аутотренінг для молодого педагога «Як подолати страх перед уроком».....	53
3.2 Рекомендації щодо підготовки молодого педагога до уроку.....	53
3.3 Поради досвідчених колег молодому педагогу.....	54
3.4 Самоаналіз уроку.....	55
3.5 Схема самоаналізу власного творчого потенціалу на уроці.....	55
3.6 Правила практичної реалізації принципів навчання.....	56-58.

ВСТУП

*„Хто сам не рухається вперед,
тому важко підштовхувати інших”
Народна мудрість*

Чи легко бути молодим педагогом... Педагог – це не професія, це спосіб життя. Немає професії почеснішої, немає праці складнішої і відповідальнішої, ніж його праця. Сучасний ритм життя вимагає від педагога безперервного професійного зростання, творчого ставлення до роботи, самовіддачі.

Сьогодні, як і в усі століття, педагог – це не тільки і не стільки зберігач знань, зразок поведінки, наслідування для дітей, скільки майстер, здатний навчити своїх підопічних знаходити потрібні знання в безмежному океані сучасних наук, набувати досвід самоосвіти. Він повинен надихати своїх учнів на навчання. Звичайно ж, справжній педагог володіє професійними педагогічними вміннями та навичками, володіє інноваційними технологіями навчання і виховання. І, нарешті, дуже важливу роль відіграють особисті якості педагога: педагогічна позиція, ставлення до життя, колег, учнів і людей взагалі. Всі ці професійні вміння та властивості характеру в першу чергу властиві, звичайно ж, педагога з багаторічним досвідом роботи. А як же бути молодому педагогові, який щойно закінчив університет? «Чи легко бути молодим педагогом саме професійно-технічного навчального закладу?»

Здебільшого випускники педагогічних ВНЗ мають непогану фахову підготовку, але їм бракує знань і досвіду в питаннях методичної підготовки, діяльності учнівського колективу, ведення методичної документації, у роботі з батьками, а спеціалістам, які працювали на підприємствах та мають знання і вміння з практичної підготовки, недостатньо знайомі з педагогікою, психологією та веденням будь-якої документації.

Початківець педагог повинен освоїтися в новому колективі, налагодити правильні відносини з учнями, вміти грамотно і емоційно говорити на уроках, намагатися зацікавити дітей своїм предметом. Тобто, коротко кажучи, навчитися вчити. Йому необхідно виробити свій індивідуальний стиль спілкування з учнями, колегами і адміністрацією ліцею.

Успішна педагогічна діяльність молодого фахівця залежить не лише від його професійної підготовки та особистих якостей, а й від того, в який колектив він потрапить, які умови будуть йому створені, яку методичну допомогу йому надаватимуть для того, щоб він міг розвивати ініціативність, творче начало.

«Справжнім учителем-вихователем можна стати після кількох років роботи в хорошому творчому педагогічному колективі», - писав А. С. Макаренко.

У професійно-технічному навчальному закладі важливу роль має відігравати взаємодія психологічної служби з викладачами, майстрами виробничого навчання, батьками та учнями. Це сприяє створенню доброзичливих відносин в колективі і досягнення найвищих результатів навчання. Супровід молодого фахівця в училищі – справа всіх: починаючи від директора, закінчуючи викладачем-колегою.

Особливу роль у становленні молодого спеціаліста грає голова методичної комісії, який сприяє постійному розвитку педагога, адже, як відзначав в одній зі своїх книг відомий педагог і психолог М.М. Рубінштейн, ***«педагог у вузькому сенсі слова народжується не в навчальному закладі, а у практичному житті».***

Методист ліцею повинен виступати в ролі педагога, який завжди підкаже, як правильно спланувати етапи уроку, підібрати форми роботи, як налагодити дисципліну в групі, яка є каменем спотикання для всіх молодих викладачів та майстрів виробничого навчання. Така підтримка просто необхідна починаючому педагогові. Адже мало бути талановитим і освіченим. Якщо поруч не буде мудрих наставників, то з початківця педагога ніколи не вийде цінний фахівець.

Робота з молодими педагогами, які прибувають у наш ліцей, починається вже під час першої зустрічі, яка має велике значення. Під час цієї зустрічі педагогіко-початківці в бесіді з директором та його заступниками отримують інформацію про професійно-технічний навчальний заклад, традиції колективу, Статут та Правила внутрішнього розпорядку закладу. Для початківців слід підготувати папку з набором пам'яток, анкет, рекомендацій щодо складання тематичних, поурочних планів, структури та типології уроків, методичних прийомів і форм роботи педагога на уроках та в позаурочний час. Таке попереднє знайомство з молодим викладачем, майстром виробничого навчання допомагає йому швидше зорієнтуватися в умовах його педагогічної діяльності й адаптуватися до них.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ШКОЛИ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

1.1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Немає потреби переконувати когось у тому, що добре організована підготовка фахівців – найважливіше завдання кожної держави.

Сучасна доба ставить нові вимоги до педагога. Суспільству потрібен педагог-професіонал з високою науково-теоретичною, методичною, психолого-педагогічною, теоретичною і практичною підготовкою, здатний до безперервного навчання, творчості і постійного самовдосконалення. Тому, в сучасних умовах модернізаційних змін в освітньому просторі всіх рівнів важливого значення набуває становлення молодого педагога, робота якого має ґрунтуватися на досягненнях психолого-педагогічної науки, актуального педагогічного досвіду і бути спрямованою на підвищення власної фахової майстерності.

На початку кожного навчального року методична рада розробляє і визначає одним з пріоритетних напрямів роботи з педагогічним кадрами саме роботу з молодими спеціалістами, спрямовану на розвиток творчих здібностей молодих викладачів, підвищення рівня професійної майстерності. Розглянуто та погоджено на засіданні методичної ради та затверджено директором положення про наставництво.

Витяг із положення про наставництво

Розглянуто та погоджено
на засіданні методичної ради
протокол №
Голова МР _____ С. Г. Грищенко

«Затверджую»
Директор ліцею ЮПМЛ
_____ С.В. Невідомий

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАСТАВНИЦТВО Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею.

1. Загальні положення

1. Мета наставництва:

- швидка й ефективна адаптація майстрів виробничого навчання, викладачів-початківців до особливостей навчально-виховної, виробничої та методичної роботи у навчальному закладі;
- надання практичної допомоги у проведенні уроків, виховних заходів.

2. Завдання наставництва:

- надання допомоги майстрам виробничого навчання, викладачам-початківцям і кураторам в оволодінні новими технологіями навчання та виховання, у науковій організації педагогічної роботи;
- формування педагогічного такту та педагогічної майстерності;
- виховання бажання постійного педагогічного пошуку.

2. Вимоги до наставника

1. Високі морально-етичні якості особистості наставника та авторитет у колективі.

2. Високий рівень професіоналізму, досвід педагогічної роботи у навчальному закладі, педагогічні звання: «Викладач-методист», «Старший викладач», «Спеціаліст вищої категорії», «Майстер виробничого навчання I категорії», «Майстер виробничого навчання II категорії», майстри виробничого навчання з 11-12 тарифними розрядами.

3. Готовність поширювати власний досвід роботи, надавати практичну допомогу молодим колегам.

3. Обов'язки наставника

1. Допомогати майстрам виробничого навчання, викладачам-початківцям у :

- підготовці до уроків;
- оформленні навчальної документації;
- організації позаурочних заходів, гурткової, дослідної, пошукової роботи тощо;
- підготовці роздаткового матеріалу, наочних посібників;
- підборі методичної літератури для самоосвіти та в її організації.

2. Запрошувати молодих колег на свої уроки, позаурочні заходи.

3. Аналізувати навчальні уроки своїх підопічних.

4. Сприяти виробленню у молодого колеги власної педагогічної майстерності.

5. Організовувати і проводити декади наставника.

6. Подавати адміністрації навчального закладу пропозиції щодо вдосконалення роботи з майстрами виробничого навчання, викладачами-початківцями.

4. Заохочення наставника

1. Передбачити нарахування додаткових балів за наставництво при визначенні рейтингу майстра виробничого навчання, викладача.

2. У кінці навчального року здійснювати матеріальне та моральне стимулювання найкращих наставників, яких визначає методична рада навчального закладу.

5. Права й обов'язки молодих майстрів виробничого навчання, викладачів-початківців.

1. Звертатися за практичною допомогою до наставників та до інших викладачів навчального закладу.

2. Отримати зразки навчальної документації та інші нормативно - регламентуючі матеріали.

3. Готуватись та проводити уроки на високому рівні, проводити самоаналіз проведених уроків.

4. Постійно працювати над підвищенням свого професійного рівня.

5. Відвідувати різні типи занять у наставників та досвідчених викладачів, майстрів виробничого навчання вчитися їх аналізувати.

6. Брати активну участь у навчально-виробничій, виховній роботі.

Видається наказ *«Про організацію методичної роботи з педагогічними кадрами в 2013-2014 н.р.»*, в якому призначаються перші наставники для педагогічних працівників це - голови методичних комісій. (Додаток 1).

Основною формою роботи є Школа молодого педагога, діяльність якої повинна мати системний характер, оскільки робота з молодими педагогами спрямована на подальше майбутнє навчального закладу.

Майстрами виробничого навчання, викладачами в такій Школі можуть бути досвідчені викладачі, майстри виробничого навчання, члени адміністрації. Провідна форма організації занять — інтерактивна, яка сприятиме встановленню емоційних контактів, дасть можливість змінювати напрямки діяльності.

Проблема «Школи молодого педагога»: створення умов для професійного становлення молодих педагогів шляхом удосконалення уроку як основної форми організації процесу навчання і засобу розвитку творчої особистості викладача, майстра виробничого навчання й учня.

Мета: цілеспрямований вплив на розвиток індивідуального стилю творчої діяльності молодого педагога та творчого потенціалу учнів на основі інноваційної науково-методичної допомоги.

Завдання:

- заохочення мотивів творчої діяльності кожного молодого педагога;
- поглиблення науково-методичної підготовки;

- удосконалення педагогічної техніки;
- надання систематичної реальної дієвої психологічної допомоги з метою розвитку сучасного стилю педагогічного мислення;
- формування індивідуальної високоефективної системи педагогічної діяльності шляхом удосконалення сучасного уроку;
- виховання потреби в безперервній самоосвіті;
- стимулювання групової творчості та ініціативи;
- включення молодих педагогів до проведення відкритих уроків з демонстрацією нових методик навчання, впровадженням у практику роботи нових педагогічних технологій;
- залучення до впровадження і використання інноваційних досягнень психолого-педагогічної науки, до науково-дослідної роботи та наукових публікацій під керівництвом компетентних наставників.

1.2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА З МОЛОДИМИ ПЕДАГОГАМИ

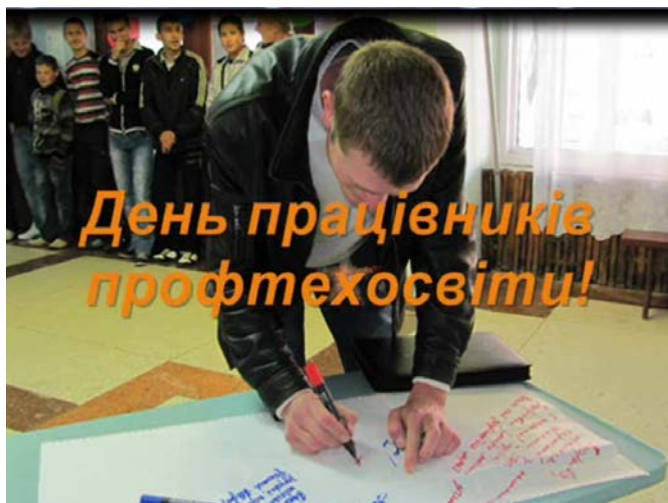
Особливістю роботи педагогів-початківців є те, що вони з першого ж дня самостійної роботи мають ті ж обов'язки й несуть ту ж відповідальність, що й педагоги з багаторічним стажем, а учні, батьки, адміністрація чекають від них такого ж бездоганного професіоналізму.

Важлива роль у фаховому зростанні молодого педагога, безперечно, належить організації методичної роботи у навчальному закладі, яка включає масові, групові й індивідуальні форми роботи, що взаємодіють і доповнюють одна одну і, як наслідок, сприяють підвищенню рівня фахової майстерності, розвитку творчого потенціалу молодих спеціалістів, ефективності навчально-виробничого процесу.

Організацію та планування методичної роботи потрібно розпочинати з діагностування молодих педагогів на основі анкетування, опитування, індивідуальних співбесід, аналізу відвіданих уроків, виховних заходів тощо.

Прийнято такі форми, методи, прийоми роботи з молодими педагогами:

1. Знайомство молодих колег з педагогічним колективом (своєрідне посвячення в педагогічне членство, своєрідний ритуал відбувається на першій стартовій педагогічній раді, та на святкуванні День працівників професійно-технічної освіти).

2. Знайомство з традиціями і здобутками навчального закладу (відбувається на початку навчального року, в кабінеті директора в присутності його заступників, психолога, бібліотекаря, голови профкому; кожен із присутніх розповідає про навчальний заклад, традиції, здобутки).

3. Складання планів стажування для тих молодих колег, які щойно закінчили ВНЗ (детальні рекомендації для молодих педагогів, план обговорюють із методистом, затверджує його директор).

Витяг із плану роботи педагога-наставника з молодим педагогом

Погоджено
Методист
_____ С.І.Савченко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ЮПМЛ
_____ С.В.Невідомий
« ____ » _____ 2013р.

**План роботи педагога-наставника
з молодим педагогом
на 2013-2014 н.р.**

Молодий викладач: Акуленко Олександр Анатолійович, викладач історії.
Наставник: Ніколаєнко Любов Іванівна, голова м/к суспільно-гуманітарних дисциплін, викладач української мови і літератури.

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Форми і методи роботи	Відмітка про виконання
1	Знайомство молодого спеціаліста з педагогічним колективом методичної комісії, Складання тематичного та поурочно-тематичного планування, паспорт кабінету, план кабінету.	до 17 вересня	Бесіда Обговорення та затвердження	
2	Допомога в організації та плануванні навчально-плануючої документації (проведення батьківських зборів, тощо). Участь у щорічній «Декаді наставництва»	Жовтень	Співбесіда Самоаналіз, обговорення уроків, що сподобалось	
3	Залучення молодого спеціаліста до участі у взаємовідвідуванні відкритих уроків та виховних заходів в рамках м/к. Надати консультації в оформленні стендів «Класний куток групи», «Батьківська сторінка»	Листопад	Аналіз співбесіда Бесіда	

4	Надати методичну допомогу у роботі з невстигаючими учнями ліцею, та складання моніторингу навченості учнів	Грудень	Індивідуальні бесіди	
5	Участь у інструктивно – методичній нараді. Складання планування самоосвіти Проаналізувати разом з молодим спеціалістом результати його роботи за I перший семестр	Січень	Бесіда Аналіз	
6	Залучити молодого спеціаліста до проведення методичної декади Обговорити новини фахової преси та Інтернету	Лютий	Індивідуальна бесіда	
7	Провести індивідуальні консультації з питань комплексно-методичного забезпечення з предмета	Березень	Консультування	
8	Провести круглий стіл «Мої педагогічні знахідки»	Квітень	Обмін досвідом серед колег м/к	
9	Діагностування якості роботи молодого педагога	Травень	Звіт	
10	Складання плану подальшої роботи	Червень	Індивідуальний план	

Наставник

Л.І. Ніколаєнко

4.Ознайомлення педагогів-початківців із матеріалами педагогічного досвіду працівників навчального закладу відбувається на першому засіданні школи молодого педагога, який традиційно проходить на початку вересня, ми ознайомлюємо початківців з плануючою документацію викладача та майстра виробничого навчання із складанням тематичного, поурочно-тематичного планування, переліку навчально-виробничих робіт, правилами ведення журналів теоретичного та виробничого навчання, із загальними вимогами до уроку, типами, структурою уроків, раціональним використанням навчального часу та формами контролю навчальних досягнень учнів. Робота ведеться в методичному кабінеті, який оснащений наглядними матеріалами,

стендами, необхідною літературою, методичними розробками педагогічних працівників.

5. Встановлення наставництва для молодих колег і тих, хто нещодавно прибув до роботи у навчальний заклад. (Додаток 2)

6. Протягом навчального року відбуваються тижні (в першому та другому семестру), «Декада наставництва» (з метою адаптації, практичної допомоги щодо проведення уроків та наставницької місії).

7. Організують заняття «Школи майстерності молодого педагога», навчання в якій відбувається три роки) після закінчення ВНЗ (кожен рік змінюється план роботи з ними).

Пропонуємо один із варіантів планування цієї ланки методичної роботи.

**План роботи засідання
«Школи адаптації молодого педагога»
I рік навчання**

**Тема: «Формування особистості педагога – основа розвитку профтехосвіти»
Проблема: «Сучасні підходи до організації навчально-виробничого процесу»**

Зміст занять	Форми і методи занять	Дата	Відповідальні
I. Організаційне заняття			
<u>1. Теоретична частина заняття:</u>			
1. Презентація навчального плану «Школи молодого педагога» «Адаптація до роботи молодого педагога» (з урахуванням результатів попереднього мікродослідження практичного психолога); ознайомлення з основною проблемою, метою та завданнями Школи молодого педагога.	<u>Колективна форма:</u> Бесіда, тренінгові вправи	Жовтень	Методист, практичний психолог
2. Його Величність — Урок... (Що значить урок у сучасному вимірі?)	<u>Колективна форма:</u> лекція з елементами інтерактивними вправами		Методист
3. Ознайомлення з чинними нормативними документами, Державними стандартами освіти, навчальними планами, програмами, підручниками.	<u>Колективна форма:</u> консультація		Методист
4. Огляд методичних новинок з теми заняття, для сприяння самоосвітній діяльності.			Бібліотекар
5. Організація праці викладача, майстра в/н (види планування, методика його здійснення).			Методист, заст. директора.
<u>Практична частина заняття:</u>			
Як зробити групу керованою? Мета: вироблення рекомендацій щодо досягнення дисципліни на уроці.	<u>Колективна форма:</u> тренінгові вправи		Практичний психолог
II. Теоретична частина заняття:			
1. Педагогічна творчість як основа формування педагогічної майстерності: поняття творчості в педагогічній діяльності; умови розвитку творчості майстра в.н., викладача-початківця; як розвивати в собі творчі здібності; створення портрету творчого педагога	<u>Колективна форма:</u> обмін досвідом <u>Групова форма:</u> мозковий штурм <u>Колективно-групова форма:</u>	Грудень	Методист
2. Запрошуємо в творчу лабораторію майстрів педагогічної ниви...	тренінгові вправи; інтерактивна бесіда; обмін досвідом; групова робота; відкриті уроки; педагогічна		Методист
<u>Практична частина заняття:</u> Творчість педагога й педагогічна майстерність. Мета: з'ясувати поняття педагогічної			Практичний психолог
			Методист Наставники викладачі-майстри

<p>майстерності та визначити її структуру</p> <p>III. Теоретична частина заняття: Володіння основами педагогічної техніки — необхідна умова озброєння технологією:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з'ясування поняття «педагогічна техніка»; – структура педагогічної техніки; – прийоми і принципи педагогічної техніки. <p>Практична частина заняття: Вступ в урок... Мета: програвання прийомів педагогічної техніки, які застосовуються з метою підвищення інтересу до навчального матеріалу на початку уроку.</p> <p>IV. Теоретична частина заняття: Сучасні технології навчання: головні аспекти технологій; джерела і складові частини нових педагогічних технологій; основні групи інноваційних педагогічних технологій та їхні характеристики.</p> <p>Практична частина заняття: Мультимедійні технології як засіб підвищення ефективності навчання. Методика роботи на інтерактивному обладнанні.</p> <p>V. Теоретична частина заняття: Професійна компетентність і професіоналізм педагога: психологічний підхід: розкриття змісту основних понять заняття «професійна компетентність», «професіоналізм педагога»; професіоналізм як системна властивість особистості людини-професіонала; професіоналізм і форми використання індивідуального ресурсу в діяльності; професійні стилі та способи професійної адаптації (деадаптації); становлення професіоналізму як оволодіння концептуальною моделлю діяльності, формування професійної свідомості.</p> <p>Практична частина заняття: Основні ознаки псевдо-професіоналізму, як уникнути його</p>	<p>дискусія</p> <p><u>Колективно-групова форма:</u> інтерактивна бесіда <u>Робота в групах:</u> складання таблиці – пам'ятки Майстер-клас</p> <p><u>Педагогічний тренінг</u></p> <p><u>Колективна форма:</u> лекція</p> <p><u>Практикум</u></p> <p><u>Колективна форма:</u> круглий стіл (молоді педагоги, досвідчені викладачі, майстри виробничого навчання)</p> <p><u>Групова форма:</u> дискусія</p>	<p>Лютий</p> <p>Квітень</p> <p>Травень</p>	<p>Методист</p> <p>Методист</p> <p>Викладач інформатики , практичний психолог, методист</p> <p>Методист</p> <p>Викладачі, майстри - наставники</p> <p>Методист, практичний психолог.</p>
--	---	--	--

**План роботи засідання
«Школи майстерності молодого педагога»**

II-III рік навчання (чередування професій)

Тема: «Становлення молодого педагога – основа розвитку профтехосвіти».
Проблема «Удосконалення уроку як засіб розвитку творчої особистості майстра виробничого навчання, викладача й учня»

Зміст занять	Форми і методи занять	Дата	Відповідальні
<p align="center">I. Організаційне заняття</p> <p><u>1. Теоретична частина заняття:</u> 1. Урок як основна форма організації процесу навчання: - умови, що забезпечують ефективність сучасного уроку; - складові підготовки майстра в.н., викладача до уроку - вимоги до структури теоретичного та виробничого навчання уроку; - причини невдалого уроку 2. Презентація програми школи (з врахуванням моніторингу педагогічної діяльності молодих педагогів) <u>Практична частина заняття:</u> «Програвання» конспектів уроків із найбільш складних питань навчальних дисциплін</p> <p align="center">II. Теоретична частина заняття:</p> <p>1. Продуктивне навчання як основа стратегії розвитку інноваційної особистості майстра в.н., викладача та учня: - структура продуктивного уроку; - основні умови створення продуктивної атмосфери на уроці; - роль нетрадиційних уроків і прийомів у продуктивному навчанні <u>Практична частина заняття:</u> - Відкритий урок (за темою заняття), обговорення його. - Навчання самоаналізу й аналізу уроку</p> <p align="center">III. Теоретична частина заняття:</p> <p>1. Методичні прийоми формування мотивації навчання (з досвіду роботи) <u>Практична частина заняття:</u> - Родзинки контролю за виконанням домашнього завдання. - Мої кроки до створення ефективної системи навчання</p> <p align="center">IV. Теоретична частина заняття:</p> <p>1. Вивчення нового матеріалу або розмова про основне:</p>	<p><u>Колективна форма:</u> семинар</p> <p><u>Групова форма:</u> ділова гра</p> <p><u>Колективна форма:</u> лекція відкритий урок</p> <p><u>Групова форма:</u> консультація</p> <p><u>Колективна форма:</u> обмін досвідом</p> <p><u>Групова форма:</u> обмін досвідом, мозкова атака</p> <p><u>Колективна форма:</u> лекція з елементами</p>	<p>Вересень</p> <p>Жовтень</p> <p>Листопад</p> <p>Грудень</p>	<p>Методист</p> <p>Методист</p> <p>Методист</p> <p>Методист</p> <p>Викладачі, майстри - наставники</p> <p>Методист, молоді педагоги.</p> <p>Викладачі, майстри - наставники</p> <p>Методист, наставники</p>

<ul style="list-style-type: none"> - модель майбутніх знань; - асоціативні схеми; - різні методи навчання; - ідеальний урок, його модель <p><u>Практична частина заняття:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Тематичний облік знань (за нормативними документами). - Як зробити групу керованою <p>V. Теоретична частина заняття:</p> <p>1. Прийоми активізації пізнавальної активності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методичні прийоми роботи з текстом підручника; - створення ситуації успіху в навчанні <p><u>Практична частина заняття:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - принципи роботи над розвитком сильних і слабких учнів; - методика організації самоосвітньої роботи <p>VI. Теоретична частина заняття:</p> <p>1. Як закінчити урок?</p> <ul style="list-style-type: none"> - методичні прийоми для узагальнення і систематизації знань; - рефлексія, методичні прийоми рефлексії; - як задавати домашні завдання <p><u>Практична частина заняття:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Планування завдань уроку. - Моделювання етапу контролю та корекції знань і вмінь <p>VII. Теоретична частина заняття:</p> <p>Декада творчості, діяльності, ініціативи молодого майстра в.н., викладача:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фестиваль методичних ідей, творчих знахідок (виставки-презентації). - Серія відкритих уроків, їхнє обговорення, самоаналіз: «Кроки до майстерності» <p><u>Практична частина заняття:</u></p> <p>Колективне складання плану роботи Школи молодого педагога на наступний рік (згідно з моніторингом педагогічної діяльності)</p>	<p>інтеграції</p> <p><u>Групова форма:</u> консультація, ділова гра</p> <p><u>Колективна форма:</u> лекція з елементами інтеграції</p> <p><u>Групова форма:</u> консультація, рольова гра</p> <p><u>Колективна форма:</u> семінар</p> <p><u>Групова форма:</u> консультація, тренінг, обмін досвідом</p> <p><u>Колективна форма:</u></p> <p><u>Групова форма:</u></p>	<p>Лютий</p> <p>Березень</p> <p>Квітень</p>	<p>Методист, практичний психолог</p> <p>Методист, практичний психолог</p> <p>Методист</p> <p>Педагогі- практики</p> <p>Методист, Викладачі, майстри - наставники</p> <p>Керівник школи Педагогі- майстри Молоді педагоги Практичний психолог</p> <p>Методист, наставники, молоді педагоги</p>
--	--	---	---

Ефективними формами роботи є **школа адаптації молодого педагога** (1 рік роботи) з проблеми «Формування особистості педагога – основа розвитку профтехосвіти» та **школа майстерності** (2-3 рік роботи) з проблеми «Становлення молодого педагога – основа розвитку профтехосвіти».

Метою школи адаптації є надання допомоги у розв'язанні першочергових

проблем щодо методики викладання, планування своєї практичної діяльності, організації роботи з документацією, сприяння професійному становленню молодого педагога, формування потреби у безперервному навчанні.

Основним же завданням школи майстерності є удосконалення процесу формування основних професійних якостей, вироблення власного стилю роботи, розвиток фахової майстерності. Якщо у перший рік роботи молоді педагоги працюють у школі адаптації за єдиною програмою, незалежно від фаху, рівня підготовки у ВНЗ, то в школі майстерності їх навчання диференційоване відповідно до вищеназваних факторів.

Школа майстерності молодих спеціалістів розрахована на три роки. В її діяльності по розвитку професійних здібностей педагогів-початківців виділено два етапи.

I етап розв'язує такі завдання:

- накопичення знань і вмінь по методиці навчально-виробничої роботи, попередження найбільш серйозних недоліків у професійній діяльності;
- підготовка методичних матеріалів (різні варіанти поурочних планів, плани-конспекти, дидактичні матеріали тощо);
- вивчення, поглиблення і застосування знань щодо вдосконалення форм, методів і прийомів організації і здійснення навчально-виховної діяльності педагога і учня;
- вивчення, апробування активних, інтерактивних методів навчання і виховання.

II етап включає розв'язання таких завдань:

- закріплення отриманих науково-теоретичних, методичних знань, умінь і навичок;
- формування професійної майстерності і створення індивідуальної родзинки досвіду.

При організації роботи з молодими педагогами радимо враховувати такі принципові вимоги: правильне визначення змісту роботи, перспективи зростання майстерності педагога, врахування його позитивних і негативних якостей, що забезпечує підвищення результативності занять.

Ефективно, раціонально спланувати роботу школи молодого педагога допомагає діагностування, врахування аналізу відвіданих уроків, виховних заходів у молодих спеціалістів, результати моніторингу навчальних досягнень учнів та відео матеріали

уроків молодих педагогів.

Отримана інформація дає можливість визначити рівні педагогічного розвитку молодих спеціалістів та організувати з ними відповідну роботу.

Так, робота з молодими педагогами із слабкою підготовкою в школі майстерності спрямована на детальний розгляд тем першого етапу школи адаптації молодого педагога.

Робота з педагогами I та II-III рівнів педагогічної майстерності здійснюється за такими напрямками:

- формування мотивації до безперервного навчання, організації самоосвітньої діяльності;
- поглиблення знань і вмінь здійснювати аналіз навчальних програм, підручників та працювати з ними при підготовці до уроків;
- накопичення методичних матеріалів;
- визначення проміжних і кінцевих цілей навчання, виховання, розвитку творчої активності учнів.

Із талановитими педагогами робота направлена на дальший розвиток їх здібностей і формування творчого потенціалу.

Заняття у школах, як правило, проводяться у вигляді активних форм: ділових ігор, тренінгів, розв'язання педагогічних ситуацій, відвідування майстер-класів викладачів-методистів, старший викладач.

Педагогічні міні-консиліуми з певних проблем, які практикуються під час занять із молодими, дають змогу встановити індивідуальну траєкторію професійного зростання молодого спеціаліста.

Особливою популярністю користуються рубрики засідань:

- «Через бар'єр труднощів»;
- «Як подолати страх перед уроком?»;
- «Перші кроки до майстерності. Які вони?»
- «Перші кроки до оволодіння педагогічною технологією»;
- «Про деякі секрети організації навчально-виробничого процесу».

Орієнтовний алгоритм роботи

методиста з молодими педагогами

1. Надання допомоги молодому педагогу в плануванні роботи (програми, вимоги до тематичних та поурочно-тематичних планів, переліку навчально-виробничих робіт, ведення журналів теоретичного та виробничого навчання, навчально-плануючої документації та звітності).
2. Ознайомлення молодого спеціаліста з системою методичної роботи в ліцеї, проблемним питанням.
3. Реалізація методичними комісіями заходів щодо вдосконалення професійної майстерності молодих педагогів.
4. Закріплення за педагогом-початківцем наставника.
5. Складання зручного розкладу уроків для взаємовідвідування уроків педагогом-початківцем і наставником.
6. Ознайомлення з педагогічними працівниками (посвята в педагоги на День працівників освіти).
7. Пам'ятки педагогу-початківцю, наставнику.
8. План роботи з молодими фахівцями
9. Контроль за роботою викладачів, майстрів виробничого навчання - початківців.

1.3. ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА ТА ПЕДАГОГІЧНЕ НАСТАВНИЦТВО

Формування та становлення молодого педагога відбувається протягом перших років педагогічної діяльності. Тому важливо, щоб його наставником був колега, який уміє поліпшити і підтримати позитивне в роботі молодого викладача, майстра виробничого навчання допомогти знайти правильне рішення в будь-яких складних ситуаціях, повірити у свої сили, передати досвід, зробити його надбанням свого підопічного. Стосунки «наставник – молодий педагог» – це зазвичай стосунки довіри, доброзичливості, щирості, взаємоповаги.

При організації і проведенні навчання зустрічається немало труднощів. Головна з них – психологічного характеру. Те, що потрібно вдосконалювати свою майстерність, знають всі, але не всі роблять це в реальному житті. Відчуває викладач, майстер виробничого навчання потребу в підвищенні своєї кваліфікації – сам починає вчитися, не відчуває – противиться навіть грамотно організованому навчанням.

Мотивація не впливає прямо і безпосередньо на якість роботи, але вона впливає на старанність, відповідальність. Щоб навчання було вмотивованим, його необхідно будувати з урахуванням реальних потреб викладачів, майстрів виробничого навчання. Існують різноманітні прийоми їх вивчення.

У структурі системи професійної підготовки педагогів особливої актуальності набуває діяльність молодого педагога протягом перших років роботи, його адаптація до професії педагога.

Від того, як пройдуть перші роки педагога-початківця, залежить чи залишиться ця людина в освіті і чи пов'яже вона свою діяльність з дітьми.

Професійна адаптація молодого педагога – це складний динамічний процес досконалого освоєння професії та оволодіння педагогічною майстерністю. Сприяти цьому процесові, розвивати професійний потенціал спеціаліста-початківця – одне з основних завдань Школи молодого педагога.

Вся робота з молодими спеціалістами поділяється на три нерівнозначних за змістом, обсягом і завданнями етапи адаптації:

- підготовчий;
- формування розвитку знань і вмінь навчально-виховної роботи;
- підсумковий.

На першому етапі адаптації відбувається ознайомлення молодого педагога з вимогами до професії, його включення в самостійну професійну діяльність, зіставлення рівня готовності до роботи з вимогами навчально-виховного закладу.

Другий етап пов'язаний із процесом подолання труднощів навчальної діяльності й початком формування майстерності молодого педагога.

Третій етап – це період високої адаптованості, ефективної діяльності молодого майстра в/н., викладача. Для цього етапу характерний високий рівень самостійності молодого педагога, його творчий підхід до навчально-виховної, навчально-виробничої діяльності.

Змістовну роботу з молодими педагогами проводять у предметних методичних комісіях, де вони збагачують свої знання з теорії та методики, опановують педагогічну майстерність, завдяки чому можуть забезпечити ефективний процес навчання й виховання учнів. На засіданнях методичної комісії обговорюють найбільш цікаві методичні новинки.

Особливу увагу слід приділити організації наставництва майстрів в/н, викладачів-початківців, яке здійснюється під керівництвом наставників з числа викладачів та майстрів виробничого навчання вищої категорії. Педагогічне наставництво дає змогу управляти становленням молодого педагога, сприяє розвитку його професійних здібностей, набуттю педагогічної майстерності. Наставників молодих викладачів, майстрів виробничого навчання призначають наказом по ліцею, їхню роботу контролює методист.

Відповідну роботу необхідно здійснити з питань добору та навчання тих, кому доручається керівництво наставництва молодих педагогів. У навчальному закладі нагромаджено досвід керівництва наставництва молодих спеціалістів кращими викладачами, а саме: Мітченко О.А., викладач біології, вищої категорії, викладач-методист, голова методичної комісії природничо-математичного циклу, Становова Т.І., викладач професійно-теоретичних дисциплін з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування», голова обласної та лілейної методичної комісії енергетичного профілю та з професії «Електрогазозварник».

Зміст і форми роботи наставника з молодим педагогом:

- складання індивідуального плану роботи молодого спеціаліста з урахуванням його потреб і можливостей;
- взаємовідвідування уроків і позакласних заходів з їх подальшим обговоренням;
- спільні відвідування уроків досвідчених колег і ретельний їх аналіз;
- спільне складання поурочно-тематичних планів, переліку навчально-виробничих робіт, план - конспектів уроків;
- допомога молодому педагогу у розробці уроків, позакласних заходів;
- надання молодому педагогу рекомендацій щодо самоосвіти;
- ознайомлення молодого педагога з науково-популярною літературою;
- обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів та майстрів виробничого навчання;
- допомога у роботі з «важкими» дітьми та їх сім'ями;
- залучення молодих педагогів до методичної, громадської роботи.

У цей період велике значення має знання наставниками можливостей, сильних і слабких сторін діяльності молодого педагога, а також уміння аналізувати хід і

результати діяльності, формувати на основі аналізу конкретні завдання, рекомендації та поради молодим спеціалістам.

Наставники повинні вести спостереження та систематично аналізувати ріст педагогічної майстерності своїх підлеглих, вносити необхідні корективи у свою роботу.

Особливу роль у навчанні фахівця відіграють відкриті уроки та позакласні заходи наставника. Обговорення відвіданих уроків і позакласних заходів – серйозна школа професійного зростання молодого педагога. Ось тут для молодого спеціаліста корисним порадником стають досвідчені педагоги - наставники, які допомагають їм реалізуватися в професійній діяльності.

Викладач-наставник Становова Т.І., спеціаліст вищої категорії, старший викладач, демонструє свій урок з метою обміном досвіду в рамках методичного тижня «Декада наставництва»

Поради молодому викладачу Хоменко А.М. (2011р)

Майстер в/н 12 тарифного розряду - наставник Ткаченко Л.О., демонструє свій урок виробничого навчання (вступний інструктаж) молодому майстру Столяренко С.І., з метою обміном досвіду в рамках методичного тижня «Декада наставництва» (2013р.)

Індивідуальне наставництво розглядається як важливий напрям роботи досвідчених педагогів в удосконаленні педагогічної майстерності молодих педагогів.

Набуває поширення в ліцеї й така форма керівництва роботою молодих педагогів, як участь їх у роботі педагогічної майстерні або майстер-класу.

Навчання в майстер-класі ґрунтується на передачі викладачем, майстром виробничого навчання особистого досвіду. Викладач, майстер виробничого навчання, який веде заняття в майстер-класі, повинен уміти не тільки узагальнювати особистий педагогічний досвід, а й володіти методикою передачі його іншим.

Робота з молодими педагогами має бути систематичною та спрямованою на забезпечення вдосконалення всіх компонентів готовності педагога до навчально-виховної діяльності, в результаті чого зростає її рівень та ефективність.

Сучасному молодому спеціалісту потрібна конкретна допомога в підвищенні його психологічної культури та педагогічного мислення. Так практичний психолог Фоміна В.С. вчить психологічно обґрунтувати зміст навчальних програм з кожного предмета, практичне оволодіння знаннями психологічних механізмів навчальної роботи, методикою психолого-педагогічних спостережень за процесом розвитку особистості учнів, діагностико-прогностична діяльність значною мірою залежать від сформованості у викладача, майстра виробничого навчання психологічної готовності до навчально-виховної, виробничої роботи.

Робота з молодими спеціалістами організована так, щоб навчити їх:

- проектувати, конструювати навчальний матеріал, моделювати педагогічний процес, спрямовувати навчальну діяльність учнів на основі психологічних уявлень;
- перетворювати наукову інформацію у навчальний матеріал, доступний розумінню учнів, пробуджувати інтерес до навчального предмета, розвивати творчу активність учнів;
- спостерігати, сприймати психологічний стан учнів, визначати особливості стосунків у учнівському колективі, здійснювати моніторинг;
- здійснювати емоціонально-вольовий вплив на учнів, виявляючи організованість, цілеспрямованість, стійкість, самостійність, ініціативність;
- ставити завдання, інструктувати учнів, координувати їхню діяльність, співробітничати у навчальному процесі;
- регулювати взаємини з учнями, їхніми батьками, колегами, керівниками;
- зовнішньо виражати емоції (мімікою, жестами, тоном), мати лінгвістичні здібності, які полягають у правильній артикуляції, дикції, багатстві усної мови;
- засвоювати і поповнювати знання, аналізувати, узагальнювати, порівнювати, визначати головне, логічно мислити, використовувати дедуктивні й індуктивні методи мислення;
- вивчати особливості учнів, окремих груп, колективів, фактори впливу на хід навчально-виховного процесу.

На допомогу наставникам адміністрація ліцею розробляє низку пам'яток, виходячи з умов діяльності педагогічного колективу, педагогічної майстерності майстрів в/н, викладачів-наставників, контингенту учнів.

1.4. САМООСВІТА МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

Однією з необхідних умов успішного професійного зростання молодого педагога є цілеспрямована й систематична самоосвіта.

«Удосконалення педагогічної майстерності - це передусім самоосвіта, особисті ваші зусилля, спрямовані на підвищення власної культури праці і в першу чергу культури мислення. Без індивідуальної думки, без допитливого погляду на власну працю неможлива ніяка методична робота», - стверджував **В.О.Сухомлинський** у своїй праці «Сто порад учителеві» (К.: Радянська школа, 1988. - С.137).

Якщо педагог після вузу не поповнюватиме своїх знань, він неминуче втратить фахову майстерність і авторитет в очах своїх учнів. Давно минули ті часи, коли викладач, майстер виробничого навчання був для учня чи не єдиним джерелом інформації, незаперечним авторитетом. Сьогодні арсенал джерел інформації значно збільшився. Педагогу необхідно не тільки глибоко володіти, інноваційними педагогічними технологіями, але й уміти їх передати своїм учням.

Іншою важливою професійною якістю особистості викладача, майстра виробничого навчання є його методична вправність, під якою треба розуміти постійний творчий пошук, безперервне удосконалення своїх знань і майстерності. Діяльність викладача, майстра виробничого навчання відбувається в умовах, які змінюються, тому йому постійно доводиться шукати нові, більш ефективні форми й методи навчання і виховання, систематично працювати над удосконаленням педагогічної майстерності.

Наслідуючи В.О.Сухомлинського, необхідно прагнути того, щоб через три – п'ять років після закінчення вузу молодий спеціаліст знав удесятеро більше, ніж на початку своєї педагогічної діяльності, щоб йому не загрожувало «духовне закаменіння», а учням – «нудне зубріння».

Вдумливий, творчо працюючий педагог повинен здійснювати самоаналіз своїх уроків і позакласних заходів за день, тиждень, семестр, навчальний рік, що дає змогу виявити як недоліки своєї роботи, так і внутрішні резерви.

Василь Олександрович говорив: «Чим більше ви вивчаєте й спостерігаєте досвід своїх старших колег, тим необхідніші вам самоспостереження, самоаналіз, самовдосконалення, самовиховання. На основі самоспостереження, самоаналізу у вас

народжуватимуться власні педагогічні ідеї» (Сто порад учителеві. – К.: Радянська школа, 1988. – С.137)

У внутрішньоліцейній методичній роботі з молодими педагогами вагому роль відіграє огляд психолого-педагогічної та науково-методичної літератури. Ця форма роботи дає змогу оперативно, систематично, в лаконічній формі доводити до молодих педагогів важливу інформацію.

Робота з молодими спеціалістами спрямована на стимулювання сумлінної результативної роботи, інтересу до творчості. Їх запрошують на уроки до колег, залучають до аналізу власної роботи, заохочуючи свободу висловлювань, вільний обмін думками. Це сприяє прагненню до самовдосконалення. Педагоги беруть участь у різних конкурсах, семінарах-практикумах, засіданні методичної комісії спочатку як слухачі, а потім – як активні учасники.

Засідання школи молодого педагога

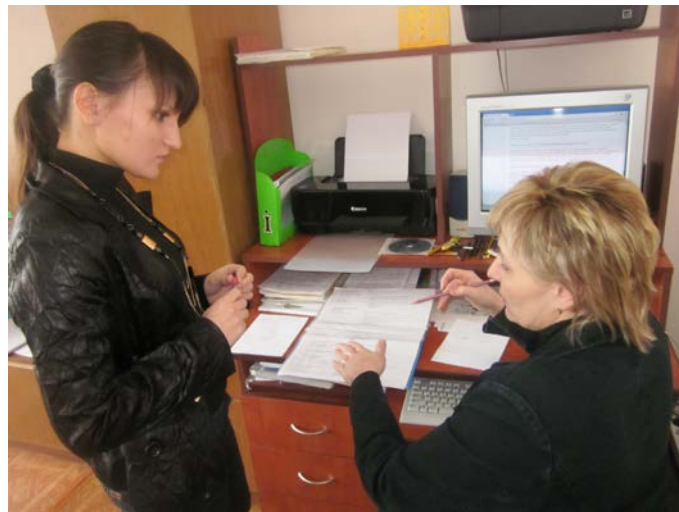

Робота практичного психолога з використанням тренінгових вправ

Робота з молодими педагогами в методичних комісіях

Суттєвим елементом в організації методичної роботи з молодими педагогами визнане групове та індивідуальне консультування, основним завданням якого є надання допомоги у самостійному вивченні певного складного для них питання. За своїм змістом вони можуть бути теоретичними або практичними, перевага надається індивідуальному консультуванню.

Значну увагу необхідно приділяти питанням педагогічної етики та розвитку педагогічної техніки. Молоді спеціалісти, які не мають досвіду роботи з учнями, дуже прямолінійні, легко збуджуються, підвищують на учнів голос. Учні відповідають неповагою, виникає емоційний бар'єр, який заважає нормальній роботі. За будь-яких обставин педагог не повинен виходити з рівноваги, втрачати «педагогічне обличчя».

Професійному становленню молодого спеціаліста сприяє добре налагоджена система внутрішньоліцейного контролю за його роботою, при цьому перевагу слід надавати оглядовому та запобіжному контролю. Оглядовий контроль, необхідний для загального ознайомлення із професійним рівнем роботи молодого спеціаліста, проводиться після 2-3 тижнів його роботи в ліцею шляхом відвідування 3-4 уроків з

однієї теми. Це дає можливість оцінити рівень майстерності педагога, ефективність організації навчально-виховного процесу. Мета запобіжного контролю, який доцільно проводити у жовтні, – визначити можливі помилки у подальшій роботі педагога і намагатися запобігти їм.

Молодий майстер в/н Керниш О.О. з професії «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів», проводить свій урок на тему: «Ознайомлення з вагами електронними. Зважування на електронних вагах.» (2012р.)

Відвідування методистом уроку виробничого навчання молодого майстра виробничого навчання Столяренко С.І.(2013р)

Мета контролю – підтримати молодого спеціаліста на перших етапах його роботи. Позитивне такого підходу до оцінювання полягає в тому, що у молодого спеціаліста формується впевненість у собі, своїх можливостях досягти успіху.

Але який би вид контролю не використовувався, основою є доброзичливе ставлення до викладача, майстра виробничого навчання, закріплення успіхів, позитивних наслідків у роботі, а головне – педагогічно грамотний аналіз та рекомендації, які допомагають викладачу, майстру виробничого навчання повірити у себе і стимулюють його до підвищення рівня педагогічної майстерності.

Свою місію наставник ліцею вбачає в тому, щоб, як радив ***В.О.Сухомлинський***, «зробити кожного педагога вдумливим, допитливим дослідником», озброїти методом самоаналізу, допомогти не лише якомога скоріше досягнути професію майстра виробничого навчання, викладача, а й створити індивідуальну творчу лабораторію, забезпечити сприятливі умови для творчої самореалізації.

ВИСНОВОК

Робота Школи молодого педагога є одним із ефективних методів у становленні молодого викладача та майстра виробничого навчання. Багато в чому успіх і результативність педагогічної діяльності залежить від готовності викладача та майстра виробничого навчання до самоосвіти та самовдосконалення, бажання швидко засвоювати як актуальний педагогічний досвід, так і інновації.

Молодий спеціаліст стає хорошим педагогом завдяки наполегливості, постійному творчому пошуку, безперервному удосконаленню своїх знань і майстерності. Працюючи з молодими педагогами, необхідно особливу увагу звертати на те, щоб зауваження їм ставились тільки в індивідуальних бесідах, що допоможе уникнути можливих конфліктів, оскільки більшість викладачів та майстрів виробничого навчання – початківців, як свідчить досвід, надзвичайно хворобливо сприймають критику, особливо в присутності інших і, як результат, не можуть наважитись висловити свої ідеї вголос, дати поштовх своєму таланту, а професія майстра виробничого навчання та викладача не знає зупинок у своєму розвитку. Тому наполеглива творча праця на всіх рівнях допоможе успішно виконувати поставлені перед навчальними закладами завдання, сприятиме прискоренню процесів адаптації молодих спеціалістів, їх успішному професійному становленню.

Влившись у педагогічний колектив навчального закладу, знайшовши своє місце в ньому, молодий спеціаліст виконає свою професійну місію лише тоді, коли відчує, що не тільки його колеги і він сам, а і його учні — це єдине ціле.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дячковська Людмила Кирилівна, методист НМЦ ПТО, Порадник «На допомогу методисту» м. Миколаїв, 2012 с. 12-14
2. Багатирчук С. Організація роботи з молодими вчителями “Директор школи”, 2001, № 1 с. 13-14
3. Дмитренко Т.М. Робота з молодими вчителями “Управління школою” № 31, 2003 р., с.30-31
4. Кобиліна К.Г. Запалити прагнення до творчості: про роботу з молодими кадрами “Управління школою” №5, 2003, с.22-25
5. Приходько-Петровська Н. Конструювання уроку. “Директор школи” № 9 (207), 2004, с.16-21
6. Тевлін Б. Система роботи в школі з молодими вчителями “Завуч” № 34 (184) 2003, с. 2-11
7. Тевлін Б. Організація методичної роботи в школі. “Завуч” № 8 (194) 2004, с.1-7
- 8.http://fizikasol.at.ua/publ/pro_organizaciju_roboti_shkoli_z_molodim_specialistom/1-1-0-9.- Про організацію роботи школи з молодим спеціалістом
9. <http://297.school-site.kiev.ua/menu/nauk/molod/index.php>.- Пам'ятка молодому вчителеві
10. http://znz1-melitopol.at.ua/index/shkola_molodogo_vchitelja/0-88. - Школа молодого вчителя
- 11.http://schola2ijivtci.ucoz.ru/index/shkola_molodogo_vchitelja_quot_nadija_quot/0-9. - Школа молодого вчителя " Надія "
12. *Використано матеріали:* Валентина РУДЕНКО. Робота з молодими вчителями. МЕТОДИСТ, №7, липень 2012

ДОДАТКИ

ЮЖНОУКРАЇНСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЛІЦЕЙ

НАКАЗ

м. Южноукраїнськ

№ 293

від 02 вересня 2013р.

Про організацію методичної роботи з педагогічними кадрами в 2013-2014н.р.

З метою виконання Законів України «Про освіту», "Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес інформаційно-комунікативних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, своєчасного надання методичної допомоги, чіткої організації з молодими викладачами та майстрами виробничого навчання, спрямованої на підвищення рівня фахової підготовки, досвідчених викладачів, майстрів виробничого навчання, що передбачає систематичну колективну та індивідуальну діяльність, яка спрямована на впровадження в практику досягнень науки і професійної майстерності, інноваційних педагогічних технологій, актуального педагогічного досвіду, реалізації основних положень розпорядчих документів та комплексних програм розвитку освіти Міністерства освіти та науки, молоді та спорту України та на підставі наказу «Про підсумки методичної роботи з педагогами ліцею у 2012-2013 н.р.» №236 від 05.07.2013р

Н а к а з у ю:

1. Продовжити у 2013-2014 навчальному році роботу над реалізацією науково-методичної проблеми «Впровадження інноваційних технологій як шлях до розвитку життєвих та професійних компетентностей педагога та учнів».
Теоретичний етап – другий рік на тему: «Вивчення методологічних засад формування життєвої та професійної компетентності педагога та учнів».
2. Спрямувати методичну роботу у 2013-2014 н.р. на вирішення таких завдань:
 - 2.1 Підвищення теоретичної, науково-методичної та професійної підготовки педагогічних працівників шляхом організації роботи засідань методичних комісій, школа педмайстерності майстрів виробничого навчання, викладачів-предметників, школи професійної адаптації молодого педагога, проведення методичних тижнів, декад, семінарів-практикумів.
 - 2.2 Залучення педагогів до участі в інноваційних проектах різних рівнів.
 - 2.3 Стимулювання педагогів до оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями.
 - 2.4 Забезпечення ефективної роботи методичного кабінету ліцею.
 - 2.5 Поширення передового педагогічного досвіду працівників навчального закладу через друковані фахові видання, освітні інтернет-портали, збірники та буклети, тиражування дисків.
 - 2.6 Забезпечувати змістовне наповнення веб-сайту ліцею.

2.7 З метою зростання фахової майстерності педагогів, підвищення професійного рівня молодих спеціалістів, творчого вирішення педагогічних завдань і проблем ліцею, скоординованості дій викладачів-предметників, майстрів виробничого навчання, організувати роботу методичних комісій з професій та предметів і затвердити проблемні питання над якими працюватимуть методичні комісії.

2.8 З метою цілеспрямованої роботи методичних комісій для забезпечення колективного керівництва методичною роботою в ліцеї створити методичну раду і затвердити її у складі:

Голова ради –	Грищенко С.Г.	- заступник директора з НР
Заст. голови –	Савченко С.І.	- методист
Члени ради –	Куришко Г.В.	- заступник директора з ВР
	Чернієнко Н.І.	- заступник директора з НВР
	Фоміна В.С.	- практичний психолог
	Бесараб Г.С.	- ст. майстер
	Петрина В.О.	- керівник фіз.виховання
	Мітченко О.А.	- голова м\к
	Становова Т.І.	- голова м\к
	Ніколаєнко Л.І.	- голова м\к
	Ничепуренко Н.Х.	- голова м\к
	Воротинцев Ю.О.	- голова м\к
	Фоміна В.С.	- відповідальна за м\к
	Маташнюк М.М.	- голова м/к
	Юрій І.В.	- відповідальна за м/к

3. Створити в 2013-2014 навчальному році слідувачі методичні комісії:

3.1 Методична комісія викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін:

голова м\к.	Ніколаєнко Л.І.
члени комісії	Пінтій А.В.
	Керниш О.О.
	Рудя С. В.
	Шевченко В.М.
	Акуленко О.А.
	Куришко Г.В.

Ткачева Д.М.

3.2 Методична комісія викладачів природничо-математичного циклу:

голова м\к.	Мітченко О.А.
члени комісії	Грищенко С.Г.
	Воротинцев Ю.О.
	Володько К.В.
	Галета О.В.
	Гетьманець Ж.В.
	Марініч Ю.В.

Становова Т.І.
Керниш Л.М.
Ничепуренко Н.Х.
Бруньковська О.Г.
Макаров Д.Л.

3.3 Методична комісія викладачів з предметів «Фізична культура», «Захист Вітчизни», «Правила дорожнього руху» та керівники гуртків спортивного напрямку.

голова м\к. Маташнюк М.М.
члени комісії Петрина В.О.
Повознюк М.М.
Невідомий С.В.

3.4 Методична комісія викладачів і майстрів в.н. з професії «Продавець»,
відповідальна за м\к **Юрій І.В.**

члени комісії Скоморохова Л.А.
Бруньковська О.Г.
Нігуріна О.В.
Керниш Олена Олександрівна

Акуленко О.А.
Марініч Ю.В.
Гетьманець Ж.В.
Дадика Г.В.

3.5 Методична комісія викладачів і майстрів в.н. енергетичного профілю та професії "Електрогазозварник" :

голова м\к. **Становова Т.І.**
члени комісії Полішук О.В.
Верчук Н.А.
Бурцева І.В.
Балашова І.С.
Керниш Л.М.
Ткаченко Л.О.
Скопич І.П.
Столяренко Сергій Ігорович

Акуленко О.А.
Марініч Ю.В.
Гетьманець Ж.В.
Дадика Г.В.

3.6 Методична комісія викладачів і майстрів в.н. з професії
" Слюсар з ремонту автомобілів":

голова м\к. **Воротинцев Ю.О.**
члени комісії Кептя В.А.
Козак О.С.
Тимчук М.І.
Дадика Г.В.
Макаров Дмитро Леонідович
Устинський Максим Миколайович (суміс)

Акуленко О.А.
Марініч Ю.В.
Гетьманець Ж.В.
Ничепуренко Н.Х.

3.7 Методична комісія викладачів і майстрів в.н. будівельних професій:
«Муляр. Монтажник з монтажу сталевих та залізобетонних конструкцій.
Електрозварник ручного зварювання»та керівник гуртка «Художній дизайн».

голова м\к. **Ничепуренко Н.Х**

члени комісії Данильченко Н.В.
Коноплянников О.В.
Корінна А.П.
Петросян З.С. (кер. гурт.)

Акуленко О.А.
Марініч Ю.В.
Гетьманець Ж.В.
Воротинцев Ю.О.

3.8 Методична комісія класних керівників, майстрів в.н. які виконують обов'язки класного керівника, вихователів гуртожитку, бібліотекарі, керівники гуртків художньо-естетичного напрямку:

Відповідальна за м\к Фоміна В.С.

члени комісії Акуленко О.А.	гр. 10е
Шевченко В. М.	гр. 11 ммз
Марініч Ю.В.	гр. 12с/а
Пінтій А.В.	гр. 13пр
Мітченко О.А. -	гр. 14е
Ніколаєнко Л.І.-	гр. 15 з
Воротинцев Ю.О.	гр. 16 с/а
Гетьманець Ж.В.	гр. 17 пр.
Галета О.В.	гр. 100 е
Керниш Л.М.	гр. 101з.
Рудя С. В.	гр. 102м/з
Ничепуренко Н.Х.	гр. 103с/а
Володько К.В.	гр. 104 с/а
Скоморохова Л.А. м/в.н.	гр. 105 пр.
Ткаченко Л.О. м/в.н.	гр.1з, 34з.
Конюк І.В. – вихователь гуртожитку	
Кравчук С. Л. – вихователь гуртожитку	
Шелофастова Р.І. – бібліотекар	
Фоменко Н.В. – бібліотекар	

4. Контроль за роботою методичних комісій і надання практичної допомоги покласти на заступників директора з НР, НВР, ВР, методиста.

5. Методичні комісії створюються на підставі даного наказу на 2013-2014 навчальний рік їх діяльність повинна поєднувати колективні та індивідуальні форми роботи.

5.1 Щоденну організаційно-методичну роботу членів м\к. проводити в міру необхідності, а також згідно плану роботи м\к.

5.2 Засідання проводити згідно планів роботи м/к. кожного місяця

5.3 Затвердити слідувачі дні та місце проведення засідань м.к.:

– голова м\к – Ніколаєнко Л.І.	–4-й тиждень місяця - понеділок каб. 35
– голова м\к – Мітченко О.А.	–4-й тиждень місяця – четвер каб. 44
– голова м\к – Становова Т.І.	–4-й тиждень місяця - середа каб. 22
– голова м\к – Ничепуренко Н.Х.	–4-й тиждень місяця - вівторок каб. 39
– голова м\к – Воротинцев Ю.О.	–3-й тиждень місяця – середа каб. 43
- відповідальна за м\к - Юрій І.В.	- 3-й тиждень місяця - вівторок каб. 38
- голова м/к - Маташнюк М.М.	-3-й тиждень місяця – понеділок метод каб.
- відповідальна за м\к - Фоміна В.С.	-3-й тиждень місяця – четвер каб. 36

5.4 Обов'язковою формою звіту методичної комісії є папка з фото проведених заходів та протоколів засідання м\к.

5.5 Роботу педагогічного колективу спланувати над проблемним питанням ліцею з теми: «Впровадження інноваційних технологій як шлях до розвитку життєвої, професійної компетентності педагога та учнів».

Теоретичний етап – другий рік на тему: «Вивчення методологічних засад формування життєвої та професійної компетентності педагога та учнів».

Термін до 17.09.2013р.

Відповідальні: заступники директора, методист, голови м\к.

6. Продовжити роботу над комплексно-методичним забезпеченням з предметів та професій.

6.1 Внести динаміку розвитку за 2012-2013 н.р. комплексно-методичного забезпечення з професій та предметів в паспорти кабінетів, майстерень.

Термін до 30.09.13р

Відповідальні: зав. кабінетами і майстернями

7. Провести:

7.1 відкриті уроки відповідно до методичних тем педагогічним працівникам, які претендують на підвищення кваліфікаційної категорії, тарифного розряду.

Термін до 1.03.2014р.

Відповідальний: методист, голови м/к

7.2 ліцейні олімпіади із загальноосвітніх, загальнотехнічних предметів і конкурси професійної майстерності та взяти участь у обласних.

Термін до кінця березня 2014р.

Відповідальні заст. директора з НВР, з НР

7.3 декаду педагогічної майстерності (підсумок атестації)

Термін: березень 2014р.

Відповідальний методист, голови м/к

8. Розробити плани роботи методичної ради ліцею та методичних комісій.

Термін 17.09.2013р

Відповідальний заст. дир. з НР, методист, голови м\к.

9. Заступникам директора, методисту створити необхідні умови для роботи методичних підрозділів, систематично надавати допомогу їх керівникам.

10. Бухгалтерії ліцею здійснювати доплату головам методичних комісій в розмірі тарифної ставки:

Мітченко О.А. - 13%

Становова Т.І. - 13%

Ніколаєнко Л.І. - 13%

Ничепуренко Н.Х. - 13%

Воротинцев Ю.О. - 13%

Маташнюк М.М. - 13%

11. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор ліцею

С.В.Невідомий

Вик. Савченко С.І.

Узгоджено

Профспілковий комітет

_____ О.С. Козак

ЮЖНОУКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЛІЦЕЙ

НАКАЗ

м. Южноукраїнськ

№ _____

від «__» _____ 2013р.

«Про організацію роботи
з молодими педагогами»

З метою своєчасного надання методичної допомоги, чіткої організації на сучасному рівні роботи з молодими викладачами та майстрами виробничого навчання, спрямованої на підвищення рівня їхньої психолого-педагогічної, загальнокультурної, фахової підготовки

НАКАЗУЮ:

1. Закріпити за молодими педагогами наставників згідно списку (Додаток 1).
2. Наставникам молодих педагогів:
 - 2.1. Забезпечити постійний організаційний та методичний супровід діяльності молодого спеціаліста;

Протягом 2013/2014 навчального року

3. Методисту Савченко С.І.:

- 3.1. Для активізації роботи з підвищення кваліфікації молодих викладачів та майстрів виробничого забезпечити функціонування «Школи молодого педагога»

Протягом 2013/2014 навчального року

- 3.2. Організувати проведення моніторингу професійного зростання молодих викладачів та майстрів виробничого навчання за результатами роботи «Школи молодого педагога»

Протягом 2013/2014 навчального року

4. Довести зміст наказу до відома наставників та молодих педагогів під підпис.

6. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор ліцею

С.В.Невідомий

Вик. Савченко С.І.

З наказом ознайомлені:

СПИСОК
молодих педагогів та їх наставників
Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею
на 2013/2014 навчальний рік

№ з /п	П.І.Б. молодого спеціаліста	Рік навчання	П.І.Б. наставника
Викладачі			
1	Галета Ольга Володимирівна, викладач математики	I	Грищенко С.Г. (заст. дир. з НР, викладач матем. та інформ.)
2	Акуленко Олександр Анатолійович, викладач історії	II	Ніколаєнко Л.І. (голова м/к)
3	Керниш Олена Олександрівна, викладач англійської мови	I	Куришко Г.В. (заст. дир. з ВР, викладач англійської мови)
4	Макаров Дмитро Леонідович, викладач професійно-теоретичних дисциплін з професії «Слюсар з ремонту автомобілів»	II	Савченко С.І.(методист)
Майстри виробничого навчання			
1	Столяренко Сергій Ігорович, майстер виробничого навчання з професії "Електрогазозварник"	I	Бесараб Г.С. (ст. майстер)
2	Керниш Олена Олександрівна майстер виробничого навчання, з професії «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів».	II	Юрій І.В. (голова м/к)
3	Макаров Дмитро Леонідович , майстер виробничого навчання з професії «Слюсар з ремонту автомобілів»	III	Чернієнко Н.І. (заступник дир. з НВР)

Список складала методист Савченко С.І.

Анкета для молодого педагога

1. Уроки кого зі своїх колег ви відвідали? _____

- 2.Що вам особливо сподобалося на цих уроках? _____

- 3.Скільки уроків відвідав у вас наставник? _____
- 4.Яку допомогу ви дістали від наставника? _____

- 5.Хто, крім наставника, допомагав вам у підготовці до уроків? _____

6. Яку методичну літературу ви використовуєте в підготовці до уроків? _____

7. Які труднощі ви відчуваєте під час проведення уроків? Яку, на вашу думку, допомогу слід надавати з метою поліпшення якості роботи? _____

8. Яких труднощів ви зазнаєте під час використання наявної навчально-матеріальної бази? Що, на ваш погляд, потрібно зробити для її вдосконалення? _____

9. Що слід зробити для поліпшення роботи методичних комісій ? Чи допомагають вони вам у роботі? _____

3. Які загальноліцейні заходи (засідання педради, методичні комісії, психолого-педагогічні семінари, ділові, рольові ігри, заняття школи молодого педагога тощо) найбільше вам запам'яталися? Чому? _____

12. Чи задовольняє вас система самоосвіти, підвищення кваліфікації, яка склалася в ліцеї? _____
13. Що, на ваш погляд, слід зробити для збільшення часу на самоосвіту?
- 14.Що нового ви дізналися за минулий навчальний рік під час відвідування відкритих уроків, взаємовідвідування уроків, зокрема, свого наставника?

15. Які методичні прийоми, на вашу думку, ви вдосконалили впродовж року? _____

16. Яку методичну допомогу ви бажали б дістати від адміністрації, наставника? _____

17. Що необхідно зробити для поліпшення індивідуальної роботи з учнями? _____

18. Які загальноліцейні заходи для учнів вам найбільше сподобались і були, на вашу думку, найефективнішими? Чому? _____

Анкета для молодого педагога

1. Чому ви обрали професію викладач, майстер в/н. (*підкреслити, дописати*):
 - а) подобається робота з дітьми;
 - б) підходить режим і характер роботи педагога;
 - в) вирішальний вплив мала любов до даної спеціальності;
 - г) під впливом бажання добути вищу освіту;
 - г) під впливом інших чинників (*яких!*).
2. Чи хотіли б ви перейти на іншу, непедagogічну роботу (*підкреслити*):
 - а) так;
 - б) ні;
 - в) не знаю.
3. Чи подобається вам робота в училищі (*підкреслити*):
 - а) так;
 - б) байдуже;
 - в) ні.
4. Що подобається вам найбільше (*підкреслити*):
 - а) проведення уроків;
 - б) позакласна робота з предмета;
 - в) позакласна виховна робота;
 - г) робота з батьками; г) методична робота;
 - д) робота із самоосвіти; е) громадська діяльність.
5. Чи обрали б ви знову для вступу, якби можна було повернути час, педагогічний ВНЗ (*підкреслити*):
 - а) так;
 - б) не знаю;
 - в) ні.
6. Що викликає найбільше труднощів у вашій роботі (*підкреслити*):
 - а) підготовка до уроків;
 - б) організація навчального процесу;
 - в) спілкування з учнями, їхніми батьками, колегами, адміністрацією;
 - г) підготовка до виховної роботи; г) проведення виховних заходів;
 - д) організація свого часу і праці;
 - е) ведення документації;
 - є) аналіз своєї діяльності, внесення відповідних коректив;
 - ж) інше (*що саме?*) _____
7. Як ви оцінюєте свою підготовку до педагогічної праці (*підкреслити*):
 - а) фахову: цілком задоволений, не задоволений;
 - б) з методики викладання: цілком задоволений, не задоволений;
 - в) з організації спілкування: цілком задоволений, не задоволений;
 - г) з виховної роботи: цілком задоволений, не задоволений;
 - г) із самоосвіти: цілком задоволений, не задоволений;
 - д) з уміння організувати свою працю: цілком задоволений, не задоволений;
 - є) з інших боків (*яких?*).
8. Як ви ставитеся до обраної професії (*підкреслити*):
 - а) задоволений цілком;
 - б) більше не подобається, ніж подобається;
 - в) байдуже;

- г) більше подобається, ніж не подобається;
 - г) зовсім не подобається;
 - д) не можу визначитися.
9. Як було організовано ваше стажування (*підкреслити*):
- а) добре;
 - б) задовільно;
 - в) незадовільно.
10. У чому полягало це стажування (*підкреслити, дописати*):
- а) був інтенсивний план стажування;
 - б) був призначений наставник;
 - в) була добре організована робота з наставником;
 - г) цією роботою цікавилася адміністрація;
 - г) інше (*що саме?*) _____

Додаток 3.3

Алгоритм підготовки майстра виробничого навчання до занять.

Готуючись до уроку, майстер виробничого навчання **повинен:**

- проаналізувати підсумки попередніх занять з метою виявлення причин недоліків та внесення змін і доповнень у наступний урок;
- визначити основну дидактичну мету уроку;
- визначити тип, вид, структуру уроку та час, відведений для проведення кожного його елемента;
- скласти план уроку;
- підготувати науково – технічну та методичну літературу, а також матеріали з передового досвіду за темою уроку;
- намітити практичні та навчально – виробничі роботи, вправи, завдання для самостійної роботи учнів під час закріплення нового навчального матеріалу;
- підготувати дидактичне і матеріально – технічне забезпечення уроку;
- визначити міжпредметні (внутрішньо предметні) зв'язки та прийоми їх реалізації на уроці;
- визначити типові помилки, яких допускаються учні під час вправ, намітити засоби їх попередження або виправлення;
- приготувати до показу на уроці наочних засобів, експериментів, нових операцій і прийомів трудової діяльності;
- визначити зміст і обсяг домашнього завдання учнів;
- спланувати методіку та форму контролю якості З,У, Н учнів на уроці.

Зміст та порядок підготовки майстра до уроку багато в чому залежить від періоду навчання, змісту навчального матеріалу, досвіду майстра, складу учнівської групи тощо.

Оптимальні рішення при виборі методів навчання

<i>Діяльність</i>	<i>Методи</i>				
	<i>словесні</i>	<i>наочні</i>	<i>практичні</i>	<i>репродуктивні</i>	<i>пошукові</i>
При вирішенні яких задач цей метод є раціональним	Формування теоретичних і фактичних знань	Розвиток спостережливості, підвищення уваги	Формування і розвиток практичних умінь і навичок	Формування первинних З,У,Н	Розвиток самостійності і творчості
При якому змісту навчального матеріалу цей метод є раціональним	Навчальний матеріал носить переважно теоретично-інформаційний характер	Навчальний матеріал може бути представлений у наочному вигляді	Навчальний матеріал містить у собі практичні завдання і дослідження	Зміст дуже простий або дуже складний	Зміст навчального матеріалу має середній рівень складності
При яких особливостях учнів цей метод є раціональним	Навчальний період, коли учні найкраще спроможні сприймати словесну інформацію	Коли вірно підібране дидактичне забезпечення, а учні спроможні поєднувати наочність з абстрактністю	Коли учні засвоїли теоретичну інформацію і спроможні до виконання практичних завдань	Коли учні не мають необхідного рівня З,У,Н і не спроможні до вирішення проблемних завдань	Коли учні готові до пошукової роботи
При яких можливостях педагога цей метод є раціональним	Коли педагог добре володіє словесним методом	Коли педагог має необхідне дидактичне забезпечення	Коли педагог має необхідне матеріально-технічне забезпечення	Коли педагог вміє демонструвати і контролювати якість виконання	Коли педагог володіє прийомами і проблемного навчання

Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей

На допомогу наставнику у роботі з молодим педагогом

Методист Савченко С.І.

Южноукраїнськ, 2013р

Пам'ятка для наставника молодого педагога

1. Разом з молодим викладачем, майстром виробничого навчання глибоко проаналізуй навчальні програми та пояснювальні записки до них.
2. Допомагай йому скласти тематичний план, поурочно-тематичний план, перелік навчально-виробничих робіт, звернувши особливу увагу на підбір матеріалу для систематичного повторення, практичних і лабораторних робіт.
3. Допомагай у підготовці до уроків, особливо перших уроків, першої зустрічі з учнями. Найбільш складні теми розробляйте разом.
4. Відвідуй уроки молодого викладача, майстра в/н з наступним детальним аналізом, запрошуй його на свої уроки, разом їх обговорюй.
5. Допомагай підбирати методичну літературу для самоосвіти, організовувати її.
6. Ділися досвідом доброзичливо, показуючи зразки роботи.
7. Допомагай своєчасно, з терпінням, наполегливо. Ніколи не забувай відмічати позитивне в роботі молодого педагога.
8. Вчи не копіювати, не сподіватися на готові розробки, а виявляти особистий педагогічний стиль.

Зміст і форми роботи наставника з молодим педагогом

1. Складання індивідуального плану роботи молодого педагога з урахуванням його потреб і можливостей.
2. Взаємовідвідування уроків і позакласних заходів з їх подальшим обговоренням.
3. Спільні відвідування уроків досвідчених колег та їх ретельний аналіз.
4. Попереднє відвідування молодим педагогом уроків, які проводить наставник.
5. Спільне складання тематичних, поурочно-тематичних планів, перелік навчально-виробничих робіт, конспектів уроків.
6. Допомога молодому викладачу, майстру в/н в розробці уроків, позакласних заходів.
7. Надання рекомендацій щодо самоосвіти.
8. Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів, майстрів в/н.
9. Залучення молодого педагога до методичної та громадської роботи.

**Пам'ятка наставнику
для аналізу уроку молодого педагога**

1. Чи зацікавив урок учнів?
2. Чи забезпечено цілеспрямовану розумову діяльність учнів?
3. Чи дотримується викладач, майстер в/н педагогічного такту?
4. Як створюються ситуації для глибокого сприймання матеріалу, емоційних переживань учнів?
5. Як здійснюється контакт з групою та окремими учнями, тобто як налагоджено зворотній зв'язок?
6. Наскільки ефективно організовано самостійну роботу учнів, як педагог озброює їх навичками самоосвіти, самоконтролю?
7. Що на уроці найбільше вдалося педагогу ?
8. Які заходи виховного характеру було здійснено?
9. Як формувалася на уроці свідомо робоча дисципліна?
10. Що не вдалося? Чому? Як працювати над усуненням недоліків?

**Анкета для наставника
молодого педагога**

Просимо вас поділитися своїми думками стосовно проблем наставництва:

1. Скільки років працює викладачем, майстром в/н ваш підопічний? _____
2. Що він добре знає (*підкреслит и*): теорію предмета, методику викладання предмета? _____
3. Що він добре вміє (*підкреслит и*): правильно будувати урок, реалізувати триєдину мету уроку; створювати проблемно-пошукові ситуації; активізувати пізнавальну діяльність учнів; керувати групою на уроці; проводити диференційовану роботу на уроці? Які етапи уроку може планувати найкраще (*перелічит и*)? _____

4. Чи вміє організовувати позакласну роботу з предмета? _____
5. Чи вміє аналізувати урок і позакласний захід? _____

6. Чого ще не вміє ваш молодий педагог? (Перелічіть його слабкі сторони: Причини такої ситуації: небажання працювати; слабка підготовка у ВНЗ; відсутність педагогічних здібностей; безвідповідальність), чи ще щось? _____

7. У чому ви надали допомогу вашому молодому педагогу? (Назвіть види робіт і з молодим педагогом) _____.

8. Що, на вашу думку, є головним у наставництві? _____

9. Ваші пропозиції щодо вдосконалення системи наставництва. _____

Орієнтовна схема аналізу уроку для предметів теоретичних дисциплін

Дата _____

Викладач _____

Група _____ кількість учнів _____

Предмет: _____

Тема: _____

Тема уроку: _____

Мета (триєдина) уроку: _____

Тип, вид уроку: _____

Обладнання уроку _____

1. Чи відповідали зміст уроку, методи навчання, форми організації діяльності учнів меті уроку? _____

2. Які методи і прийоми навчання використав педагог на уроці? _____

4. Які дидактичні завдання простежені на окремих етапах уроку, чи пов'язані вони із загальною метою уроку? _____

5. Які форми роботи з учнями використав педагог на уроці? _____

6. Чи спостерігалася на уроці індивідуалізація або диференціація навчання? У чому вони виявилися? _____

7. Чи побачили ви на уроці прийоми, які б допомагали учневі самостійно здобувати знання. Чи використано на уроці алгоритми, пам'ятки, схеми, опорні конспекти? _____

8. Чи використовував педагог на уроці інноваційні педагогічні технології? _____

9. Чи було підбито підсумок уроку? Як? _____

10. Чим збагатився методичний багаж молодого педагога? _____

11. Що ви порадили педагогу для вдосконалення уроку? _____

Аналіз уроку виробничого навчання

Дата _____

Майстер в/н _____

Група № _____ Професія (спеціальність) _____

Кількість учнів присутні на початку уроку _____ запізнились _____

Тема: _____

Тема уроку: _____

Мета уроку: _____

(Чітко сформульована, недостатньо чітко, не повідомлена)

Тип уроку: _____

(Вступний, вивчення трудових прийомів і операцій виконання простих комплексних робіт, виконання складних комплексних робіт, контрольньо-перевірочний)

Форма проведення уроку: _____

(Традиційна, нетрадиційна)

Матеріально-технічне забезпечення уроку: _____

(Достатнє, в основному достатнє, недостатнє)

I. Організаційна частина:

1. Привітання, перекличка, перевірка в учнів спецодягу _____

II. Вступний інструктаж:

1. Повідомлення теми і мети уроку _____

2. Організація бесіди з матеріалу, що вивчався на попередніх уроках _____

(Достатня, недостатня, відсутня)

3. Перевірка практичних вмінь та навичок учнів _____

(Ефективна, поверхнева, відсутня)

4. Подача нового матеріалу:

а) мотивація теми уроку _____

(Достатня, недостатня, відсутня)

б) науковий рівень _____

(Високий, достатній, недостатній, низький)

в) методичний рівень _____

(Високий, достатній, недостатній)

г) використання новітніх технологій _____

(Наявне, відсутнє)

д) мова майстра в/н _____

(Грамотна, недостатньо грамотна, лаконічна, дохідлива, недохідлива)

е) використання наочних засобів навчання _____

(Готові вироби (деталі), зразки, еталони, плакати, інструкційно-технологічна документація)

є) використання технічних засобів навчання, інструмент, пристрої, устаткування _____

(Устаткування, тренажери, пристрої, робочий інструмент, вимірювальний інструмент)

ж) перевірка теоретичних знань учнів: _____

(Ефективна, недостатньо ефективна, неефективна)

з) ефективність використання наочних і технічних засобів навчання, ознайомлення учнів з інструментом, пристроями, устаткування _____

(сприяли досягненню мети уроку, застосовані методично невірно, ґрунтовне ознайомлення, поверхневе)

і) показ прийомів роботи _____

(методично вірно, методично невірно)

к) ознайомлення учнів з прийомами самоконтролю, міжопераційного контролю, заходами для попередження браку в роботі _____

(Ефективна, недостатньо ефективна, неефективна)

л) ознайомлення учнів з правилами з техніки безпеки, раціональною організацією робочого місця _____

(Достатнє, недостатнє)

5. Забезпечення зворотного зв'язку під час вивчення теми: _____

(Ефективне, недостатньо ефективно, відсутнє)

а) рівень засвоєння учнями теоретичних знань:

середній _____

достатній _____

високий _____

початковий _____

б) оцінка правильності виконання прийомів праці _____

(правильна, в основному правильна, не правильна)

III. Поточний інструктаж

(Вправи, самостійні роботи, бригадні завдання, комплексне завдання, перевірочні роботи)

1. Оцінка правильності вибору завдань, їх диференціація _____

(Повністю сприяють вирішенню мети уроку, частково; завдання диференційовані, відсутня диференціація)

2. Результативність і оцінка цільових обходів:

а) перевірка організації робочих місць _____

(У відповідності до вимог, поверхнева, не поверхнева)

б) перевірка правильності виконання трудових прийомів _____

(Грунтовна, поверхнева, не проведена)

в) перевірка правильності здійснення самоконтролю _____

(Грунтовна, поверхнева, не проведена)

г) перевірка правильності ведення міжопераційного контролю _____

(Проведено ґрунтовно, поверхнево, не проведено)

IV. Заключний інструктаж

1. Підведення підсумків за урок (тему) _____

2. Оцінка якості роботи кожного учня _____

3. Аналіз характерних недоліків в роботі _____

(Грунтовний аналіз, поверхневий, не проводився)

V. Здійснення прибирання робочих місць _____

(Якісне, допустиме, не якісне)

VI. Загальна поведінка учнів на році _____

(Уважні, активні, пасивні, недисципліновані, неорганізованість)

VII. Методи спілкування майстра виробничого навчання з учнями

(Авторитетний, демократичний, взаємовідносини гуманістичні, панібратські, відчужені)

VIII. Дотримання норм техніки безпеки _____

(Дотримуються повністю, окремі порушення, значна кількість порушень)

Висновки і пропозиції

(Слід узагальнити досвід; мета уроку досягнута повністю, частково; мету не досягнуто; необхідна методична допомога; потрібний позаплановий контроль)

Ознайомлений

(посада, прізвище)

(підпис майстра в.н.)

3. На допомогу молодому педагогу:

Додаток 4

Аутотренінг для молодого педагога «Як подолати страх перед уроком»

1. Я ґрунтовно підготувався до уроку.
2. Я спокійний.
3. Настрій у мене хороший, бадьорий.
4. Я продумав усі компоненти уроку.
5. Я добре знаю всіх учнів, вони дисципліновані, уважні, з повагою ставляться до мене.
6. Я підібрав цікавий матеріал і зможу захопити ним учнів.
7. Мені легко з учнями.
8. Я цілком володію собою.
9. Урок мій пройде бездоганно.
10. Я – найкращий викладач, майстер виробничого навчання.

Додаток 5

Рекомендації щодо підготовки молодого педагога до уроку

При підготовці до уроку дотримуйся наступних рекомендацій:

1. Вчитайся у розділ програми, який потрібно вивчити на даному уроці, а в деяких випадках і в пояснювальну записку до програми.
2. Вивчи матеріал цього розділу, питання, теми.

3. Сформулюй задум уроку, дай відповідь на запитання, чого б ти хотів досягнути в результаті його проведення, сформулюй триєдину мету уроку (навчальну, виховну, розвивальну).
4. Уяви колектив групи, уявно намалюй конкретних учнів. Уяви психологію цих учнів, використовуючи мистецтво педагогічного перевтілення, намагайся намалювати їхні дії на шляху до досягнення мети.
5. Вибери з усього арсеналу методичних прийомів найоптимальніші для даного матеріалу і для даних учнів.
6. Зістав обрані прийоми зі своїми можливостями, змодельюй свої дії на даному уроці.
7. Продумай структуру уроку і зафіксуй усе знайдене в плані-конспекті.
8. Підготуй наочні й навчальні посібники, не забудь підготувати і перевірити справність ТЗН, комп'ютерної техніки.
9. Повтори подумки або вголос вузлові елементи плану, продумай непередбачені обставини, знайди і зафіксуй запасні варіанти.
10. Спитає себе: «Ти готовий до уроку?»

Додаток 6

Поради досвідчених колег молодому педагогу

1. Перед уроком перевірте, чи все потрібне на місці, чи немає непотрібних предметів на столі, біля дошки, чи в кабінеті, майстерні.
2. Раціонально використовуйте кожну хвилину уроку.
3. Не витрачайте багато часу для перевірки домашнього завдання. Використовуйте різні форми перевірки. Вводьте систему взаємоперевірки.
4. Поясніть учням мету, завдання уроку.
5. Коли пояснюєте новий матеріал, намагайтеся вичленити проблеми, пропонуйте учням вирішувати їх самостійно.
6. Не спішіть виправляти помилку учня, краще, якщо її виправлять однокласники.
7. Намагайтеся організувати самостійну роботу учнів на уроці: пропонуйте учням більше писати, розв'язувати прикладів, а майстерні виконувати практичні навички.
8. На уроці кожен учень має бути на виду, до кожного шукайте індивідуальний підхід.
9. Під час використання технічних засобів навчання, комп'ютерної техніки, наочності не марнуйте час, намагайтеся використовувати засоби навчання ефективно.
10. Під час організації самостійної роботи, усних відповідей не квапте учнів.
11. Використовуйте всі наявні можливості для реалізації принципів розвивального навчання.
12. Звертайте увагу на виховні аспекти уроку: працездатність, бережливість, зібраність.
13. Домашнє завдання потрібно давати з поясненням, до дзвоника. Не затримуйте учнів після дзвоника.
14. **Пам'ят айт е:** кожний урок не повинен бути схожим на попередній.

САМОАНАЛІЗ УРОКУ

1. Яка тема уроку? Чи збігається вона з поурочно-тематичним плануванням?
2. Чи правильно визначено мету, завдання уроку? Чи відбивають вони найголовніше в навчальному матеріалі?
3. Чи правильно обраний тип уроку (відповідно до теми і мети уроку)?
4. Чи відповідає структура уроку обраному типу уроків?
5. Чи ефективно розподілено час уроку: 1/3 уроку – робота з новим матеріалом, 2/3 – самостійна та пізнавальна діяльність учнів?
6. Чи є оптимальним вибір методів та прийомів навчання, наочності, використаних на уроці?
7. Що саме з КМЗ використано на уроці?
8. Чи вдалося диференціювати навчання на уроці?
9. Чи були активними учні на уроці? Якщо ні, то чому? (- нецікаво; - було важко зрозуміти викладача; - авторитарний стиль спілкування з учнями).
10. Чи не велике за розміром домашнє завдання задано учням і чи вдалося підготувати учнів до нього?
11. Чи зумів педагог провести короткий ефективний підсумок уроку (тобто знову наголосити на головному у навчальному матеріалі уроку), оцінити відповіді учнів.

Додаток 8

Схема самоаналізу власного творчого потенціалу на уроці

1. Які способи формування в учнів позитивного ставлення до навчання використовуєте взагалі?
2. Які форми, методи і засоби розвитку творчих можливостей учнів використали на уроці сьогодні?
3. Чи склалась у Вас власна система методів? Яким методам Ви надали перевагу і чому?
4. Як Ви здійснювали управління навчально-творчою діяльністю учнів?
5. Назвіть найвдаліші форми організації співтворчості на уроці.
6. Чи вдалося Вам викликати у дітей стан інтелектуального напруження? Яким чином?
7. Що Ви враховуєте, обираючи методи навчання?
8. Чи реалізували практично власне проблемне питання над яким працюєте в ПТНЗ на уроці?
9. Охарактеризуйте свою власну творчу лабораторію з теми уроку.
10. Які наукові розробки, КМЗ Ви застосували під час підготовки до уроку?
11. На якому етапі уроку Вам вдалося скористатися вашими педагогічною інтуїцією та гнучкістю?
12. Чи скористалися Ви правом особисто усвідомленої свободи організації педагогічною інтуїцією та гнучкістю?
13. Чи правильно Ви спрогнозували кінцевий результат уроку?
14. На якому етапі уроку, на Вашу думку, Ви могли б більше розкрити свою педагогічну творчість?

Правила практичної реалізації принципів навчання

(для молодих педагогів)

• **Принцип свідомості**

1. Навчайте так, щоб учень розумів, що, чому і як треба робити (а не механічно виконував вказівки).
2. Навчаючи, застосовуйте всі форми і види пізнавальної діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, аналогія, узагальнення тощо).
3. Домагайтеся, щоб учні розуміли суть і зміст кожного нового слова, речення (ведіть глосарій нових слів до кожної теми навчального матеріалу).
4. Пам'ятайте, що відсутність логічного зв'язку між засвоєним і засвоюваним веде до неусвідомленості навчання.
5. Запам'ятайте, що головне — не знання предмета, а особистість, що виховується. Не предмет створює особистість, а педагог.
6. Навчайте знаходити і визначати головне і другорядне.
7. На кожному уроці навчайте учнів вчитися, пам'ятаючи, що однією з основних складових підйому їх активності є практична робота.
8. Застосовуйте диференційований підхід у навчанні (робота за можливостями (рівнями), робота в групах, робота в парах).
9. Частіше використовуйте запитання «чому» (навчіть учнів мислити — це головне ваше завдання).
10. Усе, що учням доводите, аргументуйте (для чого?).
11. Пам'ятайте, що знає той учень, котрий уміє застосувати здобуті знання, а не просто переказати.
12. Постійно вивчайте своїх учнів і розвивайте їхні здібності.
13. Привчайте учнів до самостійного мислення (підказування та копіювання, неприпустимі).
14. Домагайтеся довірливої уваги учнів (без неї немає ніякого навчання).

• **Принцип наочності**

(Органи зору пропускають у мозок майже в 13 разів більше інформації, ніж органи слуху, в 13 разів більше, ніж органи дотику).

1. Пам'ятайте, що запам'ятовування предметів у натурі, на картинах, моделях відбувається краще і швидше, ніж словесне, усне чи письмове подання.
2. Учень мислить формами, фарбами, звуками, образами (доцільність наочного навчання).
3. Намагайтеся не зловживати наочністю (особливо у старшому віці). Наочність — не мета, а засіб досягнення мети.
4. Використовуйте наочність як самостійне джерело інформації для створення проблемних ситуацій.
5. Намагайтеся виготовляти наочні посібники разом зі своїми учнями (виготовлене власноруч запам'ятовується надовго).

6. Досконало володійте сучасними ТЗН і дуже ретельно готуйте їх до уроку.

• **Принцип систематичності**

1. Розділяйте зміст навчання на логічно завершені частини.
2. Не ставте на уроці запитань, які не зможете ґрунтовно розкрити.
3. Не припускайте порушення в способах навчання (це призводить до порушення принципу).
4. Постійно застосовуйте міжпредметні зв'язки.
5. Не забувайте, що розуміння потребує логіки, а виховання — почуттів та емоцій, тому використовуйте яскраві факти з життя, літератури, кіно, телебачення.
6. Застосовуйте найновіші надбання методики: опорні конспекти, «сенкан»- (вірш з п'яти рядків), алгоритми, тести, комп'ютерні програми, популярні телеігри тощо.
7. Жодного уроку без повторення!
8. Повторюйте і систематизуйте вивчене після завершення кожної логічно закінченої частини навчального матеріалу. Практикуйте багаторазове повторення головних ідей уроку.
9. Постійно і терпляче привчайте своїх учнів до самостійної праці, весь час збільшуйте арсенал методів учіння.
10. Плануйте і передбачайте спади та підйоми розумової активності учнів.
11. Якісний урок той, у якому присутні думка, мораль, почуття.
12. Терпляче виправляйте помилки учнів, щоб сформувати навички самостійно аналізувати свої помилки.

• **Принцип міцності**

1. Не дозволяйте учням пропускати уроки (це причина зниження міцності знань).
2. Ширше застосовуйте взаємонавчання.
3. Важливою умовою зміцнення знань є самостійне повторення самими учнями. Нагадуйте їм про це.
4. Контролюйте внутрішні (розсіяна увага, побічні думки, сторонні справи) і зовнішні чинники (запізнення, порушення дисципліни), що деформують довільну увагу учнів.
5. Заощаджуйте сили учнів — не дуже обтяжуйте їх домашніми завданнями.
6. Давайте завдання за можливостями учня.
7. Розвивайте інтерес і позитивне ставлення до навчання.
8. На уроці учні повинні діяти — це основа розвитку.
9. Чітко формулюйте, що і як треба робити.
10. Доведіть до відома учнів критерії оцінювання.
11. Привчайте працювати акуратно, швидко, продумано.
12. Якщо темп роботи знизився — негайно з'ясуйте причину (спад інтересу чи втома). Відновіть темп.
13. Практикуйте на уроці «відхилені» експромти (притчі, легенди, байки, жарти). Інтерес відновиться.
14. Розвивайте прийоми запам'ятовування в учнів (мнемотехнічні прийоми).

• *Принцип доступності*

1. Пам'ятайте класичні правила Я. Коменського: від легкого до складного, від відомого до невідомого, від близького до далекого.
2. Пропонуйте учням те, що їм доступне для сприймання.
3. Навчання передбачає певну напруженість (якщо вона відсутня — учні працюють не на повну силу).
4. Контролюйте темп навчання й за потреби змінюйте його.
5. Давайте поштовх учнівській думці, найскладніші знання доступні для розуміння, якщо ви доступно їх викладете.
6. Під час вивчення нового матеріалу залучайте сильних учнів, а під час закріплення — середніх і слабких.
7. Доступність залежить від мови педагога: уникайте монотонності, навчайте образно, застосовуйте яскраві факти, приклади з життя й літератури.
8. Не пояснюйте того, що може пояснити перший ліпший учень у групі.
9. Реалізуючи принципи доступності, головну увагу приділяйте керівництву пізнавальною діяльністю учнів: посередній педагог повідомляє істину, хороший — учить її відкривати.
10. Визначайте обов'язково матеріал, який треба запам'ятати.

• *Принцип науковості*

1. Прагніть до нового як у змісті, так і в методах навчання та учіння.
2. Систематично інформуйте учнів про нові досягнення в науці, культурі, техніці, виробництві, громадському житті.
3. Ознайомлюйте учнів з біографіями видатних учених.
4. Навчайте методам наукового дослідження.
5. Постійно читайте і застосовуйте досягнення педагогіки, психології, методики.
6. Привчайте учнів постійно стежити за науковою інформацією.
7. Заохочуйте дослідницьку діяльність учнів (особливо тих, хто навчається в МАН).
8. Пам'ятайте, що методики дидактики мають бути тісно пов'язані з методами наукового пізнання.

• *Принципи зв'язку навчання з життям*

1. Навчайте і виховуйте так, щоб учень відчув, зрозумів і переконався, що стати освіченим і вихованим — найважливіша життєва необхідність людини.
2. Зв'язок знання з життям — обов'язковий.
3. Навчаючи, враховуйте запас знань і соціальний (життєвий) досвід учнів.
4. Розповідайте учням про інноваційні технології, прогресивні форми і методи праці.
5. Привчайте учнів застосовувати набуті знання в життєвих ситуаціях.
6. Складайте і розв'язуйте задачі на виробничу тематику. Пропонуйте учням проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі завдання.
7. Поєднайте розумову діяльність із практикою (під час практики засвоюється 85% знань, а за розумової діяльності — лише 30%).
8. Користуйтеся прикладами суспільно корисної та виробничої діяльності самих учнів.